

Töretlenül tovább

Az élet megy tovább.

Lankadatlanul haladunk a kitűzött célok felé.

Mindent, amit terveinkben előzetesen megszabtunk, teljesítünk, sőt, túlszárnyalást érünk el.

E tömör összegezések méltó kifejezései népünk akaraterejének, munkakedvének, építőkészségének, rendületlen önbizalmának és a jövőbe vetett bizalmának.

Ismeretes, hogy az országok, népek életében a csapások, akárcsak az egyén számára, nem csupán kárt és veszteséget jelentenek, hanem tapasztalatgyűjtést, tanulságot is, és mindez bizonyos körülmények között átváltozhat olyan erkölcsi s előbb-utóbb anyagi tőkévé, amely a nehéz napok átvészélése, a fenyegetés elhárítása után is kamatozhat.

Most, amikor hetek választanak már el bennünket a március 4-i katasztrófa-lis földrengéstől, és látjuk a helyreállítás, újjáépítés első sikereit, bizony tudjuk, hogy — bár súlyos veszteség érte az országot, s az emberéletben esett kár pótolhatatlan — hazánk a párt bölcs és határozott vezetésének, a nép áldozatos munkájának köszönhetően nemcsak be tudja gyógyítani a sebeket, nemcsak megtéríti minden honpolgárának valamennyi anyagi veszteségét, hanem szebb, újabb, erősebb lakótelepeket, városközpontokat, falvakat, intézeteket emel majd, s végső fokon megerősödve kerül ki a megpróbáltatásokból.

Az RKP Központi Bizottsága, a Nagy Nemzetgyűlés, a Legfelső Gazdasági és Társadalmi Fejlesztési Tanács és a központi párt- és állami aktiva március 28—29-i együttes ülése mélyreható és átfogó értékelését nyújtotta a földrengés következményei elhárításáért folytatott munkának, az ország jelenlegi gazdasági-társadalmi fejlesztésével kapcsolatos feladatoknak, pártunk és államunk külpolitikai tevékenységének, s joggal állapította meg, hogy minden téren — a nagy károk, nehézségek ellenére is — eredményesen dolgozunk, a veszteségek jelentős részét már pótoltuk, a sérülések, rongálódások tetemes hányadát helyreállítottuk, a rombadőlt hajlékok, állatszállások, intézmények, üzemek helyén gyorsan halad az újjáépítés.

Röviden: az együttes ülés munkálatai során kiderült, hogy a nehéz napok próbáját kiállottuk, munkalendületünk fölfokozódott, s a helyzet teljes uraiként megerősödve folytatjuk a termelést, tanulást, tudományos kutatást, minden irányú alkotást. Az ülésen fölszólalók egyértelműen hangoztatták, hogy pártunk főtíkára, köztársaságunk elnöke, Nicolae Ceaușescu elvtárs áldozatos tevékenységének, fáradhatatlan irányító és szervező munkájának köszönhetően lendületes, oadaó küzdelem folyt kezdettől fogva a romok eltakarításáért, az áramszolgáltatás biztosításáért, a közlekedés folyamatosságáért, egyszerűen az élet normális menetének újraindításáért. A kommunista humanizmus szellemében mindenekelőtt a romok alá került emberek kimentésére helyezték a hangsúlyt, kellő óvatossággal, figyelemmel és gonddal jártak el, s ennek tulajdonítható, hogy a katasztrófa után még 6—8—10 nappal is mentettek ki túlélőket a törmelék alól.

Újra meg újra bebizonyosodott, hogy pártunk a nép kipróbált vezetőereje. A központi és helyi pártszervek mindenütt rátermetten és energikusan irányították a mentési, majd a romeltakarítói, ma pedig a helyreállítói, újjáépítési munkálatokat; a kommunisták oroszlánrész vállaltak a küzdelemből, az összes dolgozók híven követték példamutatójukat.

Ismét bebizonyosodott: szocializmust építő dolgozó népünk tudatában van annak, hogy sorsát önmaga alakítja, jelene és jövője mindenekelőtt munkateljesítményétől függ, s ez hősi erőfeszítésre, kitartásra, a nehézségek legyűrésére, helytállásra készíti a tömegeket. Szembenállást vált ki mindenféle fatalizmus irányában, s erősíti, táplálja azt a meggyőződést, hogy a pártja és kormányja körül tömörülő, egységes, dolgozó nép képes fölvenni a harcot az elemek vak erőivel szemben is. Eredményesen tudja legyűrni a természeti csapások okozta veszteségeket, kieséseket, zavarokat.

Igazi hősiességről tettek bizonyosságot hadseregünk katonái, a belügy egységei, a hazafias gárdák tagjai. Éjjel-nappal küzdöttek az életmentés arcvonalán, nehézséget nem ismerve, sokszor veszélyes helyzetekben nyomultak be pincékbe és rombadőlt házakba, alagsorokba, hogy sebesülteket, gyermekeket és aggokat hozzanak ki, tüzet oltsanak el, elejét vegyék a robbanásoknak. Bebizonyosodott ismét, hogy fegyveres erőinket milyen szoros kötelék fűzi a néphez, mily hatékony védelem és segítség nyújtására képesek, mennyire áldozatosan tudnak küzdeni az ország érdekében a nép által létrehozott anyagi és szellemi javak védelmében.

Munkásosztályunk eme nehéz napokban forradalmi hagyományának, marxista—leninista neveltetésének, a szocialista rendszer iránti hűségének megfelelően viselkedett. Helytállásának köszönhető, hogy a megrongálódott üzemekben, erőművekben, villanyhálózatban, gázvezetékben nem sokkal a katasztrófa után kijavították a sérüléseket, hogy az ország közlekedésében, a vízszolgáltatásban, a közellátásban nem következett be tartós fennakadás. Folyamatos volt a közlelmezés, egy-két napot kivéve senki sem maradt áram, fűtés, gyógyszer nélkül. Az ép üzemek dolgozói pedig többletmunkával, az előirányzatok túlteljesítésével pótolták a földrengéstől sújtott ipari művek munkakielését.

Akár az elsősegélynyújtásban, a sebesültek kezelésében kitűnt orvosokra, a romeltakarításban részt vevő diákok tízezreire vagy a rombadólt falusi házak, mezőgazdasági üzemek, állatszállások helyreállításában serénykedő földművesekre hivatkozunk, világossá válik, hogy dolgozó népünk nagyfokú érettségről, határozottságról, hazaszeretetről, szakértelemről és munkabírásról tett tanúságot. Mindez nyilvánvalóan bizonyítja, hogy a fölszabadulás óta eltelt több mint harminc esztendő következetes országpépítő, és mondjuk így: tudatépítő munkájának eredményeképpen valódi szocialista nemzetté — nemzetiségre való tekintet nélkül —, egységes célú és szándékú társadalommá váltunk, amely képes mégoly súlyos megpróbáltatások közepette is lankadatlanul, tudatosan, higgadtan és eredményesen dolgozni, küzdeni.

Joggal állapította meg záróbeszédében pártunk főtitkára: „Az országunkat sújtó nehéz pillanatokban erőteljesen megnyilatkoztak a szocializmust építő új ember nemes jellemvonásai. Úgy hiszem, semmilyen filozófiai munka, az új ember jellemzésével foglalkozók semmilyen műve sem domboríthatta volna ki olyan meggyőzően ezeket a nagyszerű vonásokat, amelyekről népünk, a saját sorsának urává lett, minden nehézség legyűrésére kész, jövőjét szabadon, saját belátása szerint építő új ember tett tanúbizonyságot.“

A romok eltakarítása befejeződött, a kárvallott üzemekben, tsz-ekben újult erővel dolgoznak, a munkatelepeken soha nem tapasztalt lendülettel folyik a munka. A régi kerékvágásban halad tovább az élet — mondhatnók. De nemcsak ez van. A veszteségekből, hibákból tanultunk, és ma, amikor az újjáépítésre helyezük a hangsúlyt, igyekszünk jobban dolgozni, előrelátóbbnak lenni, körültekintőbbnek és megfontoltabbnak. Mindezt számtalan dokumentum szövegezi le. Az illetékesek meghozták a megfelelő intézkedéseket. Rendeletek jelentek meg, törvénytervezeteket tettek közzé széles körű megvitatás végett, szabályzatok írják elő a biztonságos, tartós építkezés föltételeit. A Román Kommunista Párt Központi Bizottsága, Románia Szocialista Köztársaság Nagy Nemzetgyűlése és a Legfelső Gazdasági és Társadalmi Fejlesztési Tanács Határozata világosan és joggal, tényekre alapozottan állapítja meg a jövőre vonatkozóan:

„Minden föltétel megvan ahhoz, hogy az ország gazdasági-társadalmi fejlesztésének pártprogramját ne csak sikerrel teljesítsük, hanem túl is szárnyaljuk. Ez ismételten bizonyítja a szocialista gazdaság erejét, az új társadalmi viszonyok felsőbbrendűségét s ugyanakkor azt, hogy helyesek a XI. pártkongresszus határozatai, az ötéves terv előirányzatai, pártunknak az az egész politikája, hogy határozottan fejlesztjük országunkat a haladás és civilizáció útján, az összes dolgozók jólétének gyarapodása útján.“

Azóta megjelent az első negyedév teljesítéséről szóló közlemény, s adatai meggyőzően igazolják, hogy reményességünk megalapozott, célkitűzéseink pedig a természeti csapás ellenére is valóra válnak.

Az együttes ülés elégtétellel állapította meg, hogy a nemzetközi élet eseményei minden tekintetben igazolják az RKP XI. kongresszusának értékeléseit, s bizonyítják az orientációk helyességét. E megállapítás jegyében a plénum jóváhagyta azt a sokoldalú külpolitikai tevékenységet, amelyet kommunista pártunk és államunk fejtett ki az összes szocialista országokhoz, a fejlődő országokhoz, a kommunista és munkáspártokhoz, az összes haladó és népi erőkhöz fűződő kapcsolataink erősítése érdekében, az emberiség előtt álló nagy kérdések megoldása végett.

Az együttes ülés „kiemeli Nicolae Ceaușescu elvtárs lényegbevágó szerepét és döntő hozzájárulását pártunk és államunk külpolitikájának kidolgozásához és gyakorlatba ültetéséhez. A párt főtitkárának, a köztársaság elnökének számos találkozója és kontaktusai a szocialista országok, a világ más országai vezetőivel, amelyek gyümölcsöző eredményeket hoztak; fáradhatatlan tevékenysége az anyhülésre, együttműködésre és biztonságra irányuló új folyamat érvényrejuttatásáért és megszilárdításáért Európában s a világon a gazdasági szintkülönbségek kiküszöbölé-

seért és az új gazdasági rend megvalósításáért, a leszerelés [...] végrehajtásáért, kitartó erőfeszítései a nemzetközi kapcsolatok demokratizálásáért, az uralkodáson, elnyomáson és diktátumon alapuló régi, imperialista politika helyettesítéséért egy, az igazságosságon és méltányosságon, minden nép szabad fejlődési jogának tiszteletben tartásán nyugvó politikáért s egy igazabb és jobb világ megteremtéséért — mindez a múltban soha nem tapasztalt tekintély és nemzetközi megbecsülés magaslatára emelte a szocialista Romániát.“

A hazánk iránti széles körű rokonszenv mutatkozott meg abban is, hogy a világ legkülönbözőbb országaiban működő pártok, szervezetek, vállalatok, cégek, társaságok, valamint nemzetközi szervek siettek a földrengés napjaiban segítségünkre, s jelentős adományokkal járultak hozzá a katasztrófa következményeinek elhárításához.

Az eddigi orientációknak megfelelően hazánk a továbbiakban is fokozza együttműködését a szocialista országokkal, a fejlődő államokkal, a világ valamennyi népével, társadalmi rendszerükre való tekintet nélkül, hogy egyre növekvő mértékben hozzájáruljon korunk nagy kérdéseinek megoldásához, mindenekelőtt a leszerelés megvalósításához, az államok, országok, népek közti új típusú, egyenlőségen és méltányosságon alapuló kapcsolatok kialakításához, az igazságos politikai és gazdasági világrend fölépítéséhez.

A Helsinkiben elfogadott dokumentumokról, előírásaik életbeléptetéséről külön fejezetben szólt Nicolae Ceaușescu elvtárs. Rámutatott arra, hogy elsődleges fontosságot kell tulajdonítani a kontinens államai közti szabad és széles körű együttműködésnek, s a két- vagy többoldalú kapcsolatok erősítése végett célszerű volna újabb értekezleteket egybehívni az összes európai államok részvételével, s megbeszélni az együttműködéssel, technológiai cserével, kulturális és tudományos információkkal kapcsolatos kérdéseket. Ebben a szellemben Románia támogatja a Szovjetunió ama javaslatait, hogy hívjanak össze európai megbeszéléseket a szállítás, energiagazdálkodás, környezetvédelem és más megoldásra váró kérdések ügyében.

A helsinki konferencia folytatását jelentő és a nyáron megtartandó belgrádi tanácskozás kapcsán az elnöki expozé foglalkozott a kivándorlás kérdésével is: „Ami bizonyos problémákat, például a reális családgyesítést illeti, Románia hasonló kérdéseket már jóval a helsinki összeurópai értekezlet megtartása és a záróokmány elfogadása előtt a társadalmunkra jellemző legmélyebb humanizmus szellemében megoldott. Országunk a jövőben is munkálkodni fog azon, hogy az ilyen természetű problémákat hagyományos humanista politikája szellemében megoldja, Ugyanakkor azonban elmarasztalólag kell megállapítanunk, ha egyes országokban a humanitárius problémák iránti, úgynevezett érdeklődés ürügyén következetesen arra bujtogatnak különböző nemzetiségű román állampolgárokat, hogy hagyják el hazájukat, és vándoroljanak ki. Meg kell érteni, hogy az emigráció távolról sem humanitárius jellegű probléma, hanem mindegyik nép, az államközi viszonyok fontos politikai kérdése. Következésképpen a Románia egyes állampolgárainak kivándorlásra bujtogatását célzó külső akciókat Romániával szemben barátságatlan magatartásnak tekintjük.“

A magyar és a német nemzetiségű dolgozók tanácsainak április elején tartott ülésein a szülőföldhöz való ragaszkodás, a hazaszeretet, a néphez fűződő hűség volt a legfontosabb kérdés, amelyről úgyszólván minden fölszólaló beszélt. A tanácskozás során is bebizonyosodott, hogy az országban élő nemzetiségek ragaszkodnak e hazához, helytállnak a munkában és a szocialista Románia számottevő eredményeit magukénak tekintik, büszkék vívmányainkra, s határozott szándékuk, hogy tovább munkálkodjanak társadalmunk fejlesztésén abban a tudatban, hogy itt van jövőjük, itt a szocialista korszakhoz méltó elismerésben, megbecsülésben részesülnek.

Ilyen megközelítésben idézzük Bányai László elvtársnak a tanács ülésén elhangzott beszédéből: „Magyar értelmiségi nemzedékem, amely a század elején az erdélyi tájakon született, és ott töltötte gyermekkorát román testvéreink között — ez a nemzedék már fiatalon le tudta vonni a határozott és egész életre szóló következtetéseit. A fő konklúzióknak az volt, hogy bármilyen nyomasztóak is az idők terhei, önámító csodákat keresni, délibábokat kergetni határainkon túlra csalogó dolgok mind az egyén, mind a nép számára. Már akkor hitvallásunk volt, hogy az egyenlő jogok megteremtése, a testvéri együttélés megszilárdítása a román néppel, az összes történelmi viszontagságok együttes leküzdése az egyetlen járható út... Úgy éreztük, szívvel és lélekkel kötődünk a széles néptömegekhez, még akkor is, ha közülünk nem mindenki csatlakozott még az illegálitásban a Román Kommunista Párt harcához, és még nem érkeztek el mindannyian oda, hogy a

Madoszban, a párt által vezetett demokratikus antifasiszta szervezetben tevékenykedjenek. E nemzedék túlnyomó többsége a munkásosztályban, a román forradalmi erőkben támaszt, reményteljes szövetségest látott a romániai magyar dolgozó lakosság számára... A fasiszta uralom alóli felszabadulás után pedig a dolgozó tömegekkel együtt, feltétel nélkül bekapcsolódtak az új Románia demokratikus és szocialista építésébe.“

Az RKP Központi Bizottsága, a Nagy Nemzetgyűlés és a Legfelső Gazdasági és Társadalmi Fejlesztési Tanács együttes ülését — ismeretes — nagy várakozás előzte meg. Az ország közvéleménye várta a földrengés következményeinek elhárításában elért eredmények összegezését, a közeljövőben reánk váró feladatok fől-vázolását, a fontos elvi és gyakorlati bejelentéseket. Az együttes ülésen elhangzott elnöki expozé, a hozzászólások, a fontos bejelentések, a zárószó, majd pedig a közös határozat megfelelt a várakozásnak. Megerősítette népünket a szocialista rendszer iránti bizalmában, a kommunista párt politikájának helyességéről kialakított meggyőződésében s amaz elhatározásában, hogy töretlenül, lendületesen haladjon tovább a fejlett szocialista társadalom létrehozásának útján.

KORUNK

Az „otthon lenni“ természetrajza

Otthon nélkül nem vagyunk épek. Tudnunk kell, hogy az a lény, aki vagyunk, nem ér véget a bőrünk határánál; az a lény láthatatlan hálót vet ki magából a környező világra, s azt — ugyancsak láthatatlanul, fizikailag mindent a helyén hagyva — beöleli magába, asszimilálja, megalkotja belőle és testünk sejtjeiből az egyéniségünket. Enélkül nem vagyunk emberek a szó köznapi értelmében, nem vagyunk még csak élőlények sem; egymáshoz kapcsolódó zsigerek vagyunk egy csontvázon. Lombikbékák, akiket ott felejtettek a lombikban, akiknek lénye véget ér a lombik üvegfal-határánál.

De szerencsére ilyen gyakorlatilag nincs. Gyakorlatilag mindnyájan, mihelyt a világra jövünk, kivetjük a hálónkat a bőrünk határánál kezdődő valóságra, s nekifogunk azt magunkba olvasztani; amilyen mértékben terjesztjük egyre messzebb befogadóképességünket, olyan mértékben leszünk egyre inkább emberek és egyéniségek, s gazdagodunk a mivelünk-azonosult univerzummal — az otthonnal. Nem mi, emberek találtuk ki az otthont; a folyamatos lét mélységéből, az őskor hajnalánál sokkal messzebről jött velünk a fogalma. Fogalma? Nem, hiszen még nem voltak fogalmaink, amikor otthonunk már volt, lett légyen az egy barlang, egy leveles gallyakból rakott fészek, egy szélvédett hely a bozótban, s mindennek akkora környéke, amekkora megismerhető és megismerendő, betéríthető és betérítendő egy állati idegrendszer kivetette hálóval; nem az otthon fogalma jött tehát velünk a lét mélységéből, hanem a legelemibb szüksége.

Otthon nélkül nincsen közösség. Testünk börtön, megoszthatatlan magánzárka; csak annak révén tehetünk szert embertársakra, csak annak révén léphetünk közösségre embertársakkal, amire közösen vetettük ki láthatatlan hálónkat; a világ egy darabja, amely a te egyéniségednek is alkotórésze, az enyémnek is — s akárkiének még, hiszen fizikailag mindent a helyén hagyva építettünk mindent magunkba — tulajdonképpen az egyetlen közös javunk. Ezért állsz közel hozzám, ha egy bölcsőben ringattak mindkettőnket, különben hiába vagy testvérem; ezért vagy a barátom, ha egy utca köveit, egy iskola padjait koptattuk; ezért értünk szót, s ezért érdekel, amit mondasz, ha földim vagy, honfitársam vagy.

Meddig terjed a hálónk? Mekkora darab világ fér be az egyéniségünkbe alkotórészként? Nos, erre nincsen szabály, mint ahogy azt sem tudhatja senki újszülött korunkban, mennyi lesz később a testmagasságunk; a hálónk, a befogadóképességünk, mindenesetre egyénenként változik, és mindenesetre — véges. Táguló tendenciát mutat, de véges. Mind térben, mind időben. Nyilvánvaló, hogy a szülői házról már az első életévekben kiterjed a szülőfalura, a szülővárosra, később a szülőföldre és a szülőháza; nyilvánvaló, hogy intellektuális fejlődésünk velejárója a tágulóképessége, történelmi léptékben, s hogy modern korunkban, amikor idegen bolygók rejtelmét kutatjuk, az egész Földet kellene otthonunknak